

Lapin kärjäoikeuden laamanni

Rikosuhrimaksun määrääminen

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaisessa rangaistustuomioiden tarkastamisessa kiinnitettiin huomiota siihen, että Lapin kärjäoikeus oli 13.5.2022 asiassa dnro R 21/1217 antamassaan tuomiossa nro 22/120089 määrännyt yhden vastaajista suorittamaan rikosuhrimaksuna 80 euroa, vaikka kärjäoikeus oli kyseisen vastaajan osalta päättänyt asiassa rikoslain 7 luvun 6 §:n nojalla siihen, että tälle aikaisemmin tuomitut rangaistukset ovat riittävä seuraamus myös tässä asiassa syyksi luetuista rikoksista.

SELVITYS

Asiassa puheenjohtajana toiminut Lapin kärjäoikeuden kärjätuomari on 16.2.2023 antanut asiasta pyytämäni selvityksen. Hän on todennut, ettei rikosuhrimaksua olisi pitänyt huomioon ottaen korkeimman oikeuden ratkaisu KKO 2021:71 määrätä. Kärjätuomari on ilmoittanut olevansa tulevaisuudessa tarkempi ja huolellisempi tuomioiden laatimisessa ja tarkastamisessa.

RATKAISU

Rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n mukaan se, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, on velvollinen suorittamaan rikosuhrimaksun. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuin määrää rikosuhrimaksun rangaistuksen tuomittaan.

Rikoslain 7 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan, jos ehdottomaan vankeusrangaistukseen tai yhdistelmärangaistukseen tuomittua syytetään hänen ennen tämän rangaistuksen tuomitsemista tekemästään muusta rikoksesta, voidaan aikaisempi ehdoton vankeusrangaistus tai yhdistelmärangaistus ottaa uutta rangaistusta määrätessä kohtuuden mukaan huomioon rangaistusta alentavana tai lieventävänä seikkana. Uudesta rikoksesta voidaan myös tuomita laissa sille säädettyä vähimmäisaikaa lyhyempään vankeusrangaistukseen tai katsoa aikaisempi rangaistus riittäväksi seuraamukseksi myös myöhemmin käsiteltäväksi tulleesta rikoksesta.

Käsiteltävänä olevassa asiassa kärjäoikeus oli rikoslain 7 luvun 6 §:n 1 momentin nojalla katsonut yhden vastaajan osalta, että hänelle aikaisemmin tuomitut vankeusrangaistukset ovat riittävä seuraamus myös nyt syyksi luetuista teoista. Vastaaja oli määrätty suorittamaan valtiolle rikosuhrimaksu 80 euroa.

Korkein oikeus on 5.10.2021 antamassaan ratkaisussa [KKO 2021:71](#) arvioinut käsillä olevan kaltaista rikosuhrimaksun määräämistä koskevaa tilannetta. Korkein oikeus totesi ratkaisussaan, ettei kysymystä siitä, täyttyykö rikosuhrimaksulaisissa asetettu rangaistukseen tuomitsemisen edellytys tilanteessa, jossa aikaisemman rangaistuksen on katsottu olevan riittävä seuraamus myös uusista syyksiluetuista rikoksista, voitu pitää selvänä. Korkein oikeus kuitenkin totesi, että oikeudellisesti epäselvän kysymyksen ratkaiseminen syytetyn vahingoksi tällaisessa tilanteessa olisi ristiriidassa rikosoikeudelliseen laillisuusperiaatteeseen kuuluvan ennakoitavuusvaatimuksen kanssa.

Korkeimman oikeuden ylimääräisenä muutoksenhakuna käsittelemässä asiassa kärjäoikeus oli lainvoiman saaneessa tuomiossaan rikoslain 7 luvun 6 §:n 1 momentin nojalla katsonut vastaajalle tuomitun rangaistuksen riittäväksi seuraamukseksi myös tuomiossa syyksiluetuista rikoksista ja määrännyt tämän suorittamaan valtiolle rikosuhrimaksun. Korkeimman oikeuden ratkaisun mukaan rikosuhrimaksun määrääminen oli selvästi vastoin rikosoikeudellista laillisuusperiaatetta ja tuomio perustui näin ilmeisesti väärään lain soveltamiseen.

Kärjäoikeuden puheenjohtajana asiassa toiminut kärjätuomari on huomioon ottaen rikosuhrimaksusta annetun lain 2 ja 4 §:ien sanamuoto ja arvioitavana olevasta oikeuskysymyksestä edellä selostetussa korkeimman oikeuden ratkaisussa todettu menetellyt virheellisesti määrätessään asiassa vastaajalle rikosuhrimaksun, vaikka vastaajalle tuomitut aikaisemmat rangaistukset oli katsottu rikoslain 7 luvun 6 §:n 1 momentin nojalla asiassa riittäväksi seuraamukseksi myös uusista syyksiluetuista rikoksista.

Kiinnitän kerrotun vuoksi kärjätuomarin huomiota huolellisuuteen rikosuhrimaksun määräämisessä. Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Pyydän saattamaan ratkaisuni kärjätuomarin tietoon.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijä

Rasmus Niemi